

MUNI
FI

Plagiátorství **Akademická etika**

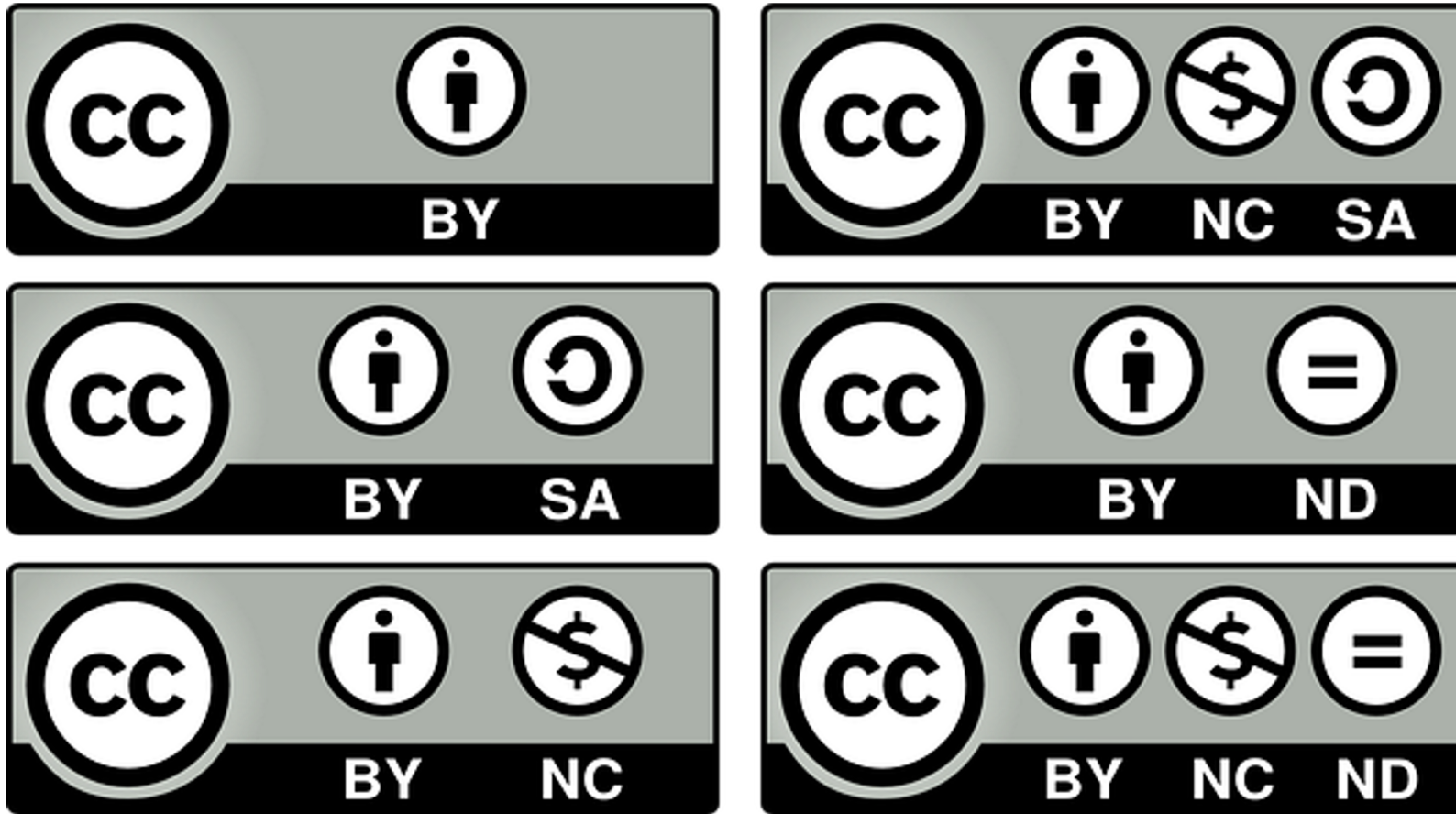
Mgr. Tomáš Foltýnek, Ph.D.

foltynek@fi.muni.cz

Osnova dnešní přednášky

- Opakování: Creative Commons
- ~~Wikipedia~~
- Plagiátorství
- Etika ve výzkumu
 - Fabrikace a falšování dat
 - Publikační etika a predátorské časopisy
- Dilema: Kontrola dat sesbíraných pro závěrečnou práci
- European Network for Academic Integrity

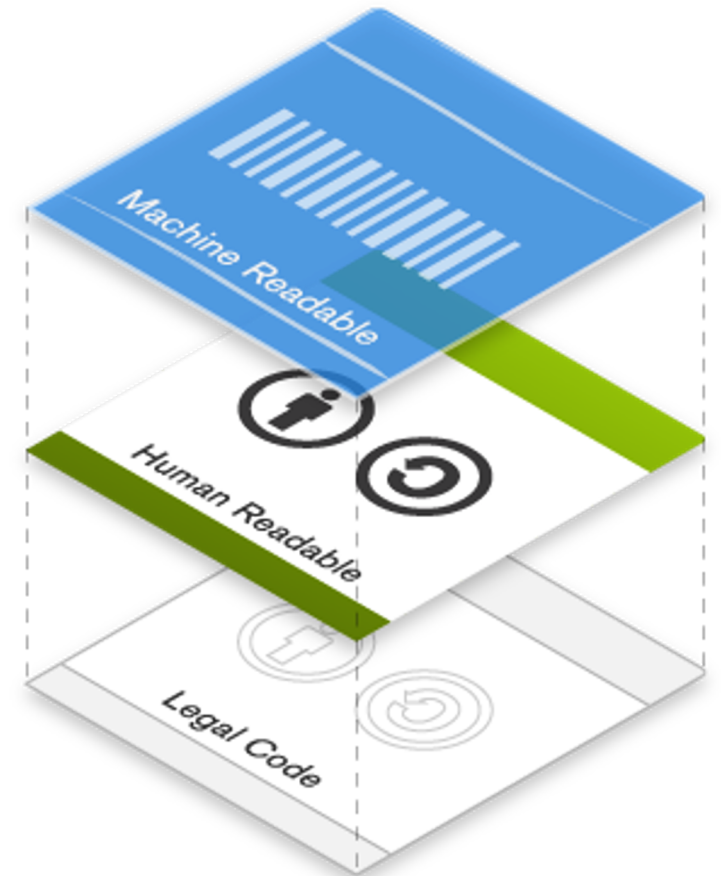
Opakování: Druhy CC licencí

“Vrstvy” CC licencí

- Strojově čitelná verze
- Lidsky čitelná verze
- Právní ujednání

<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.cs>

Plagiátorství

Plagiát vs. inspirace

- Článek „Fotograf Stranka čelí nařčení z kopírování jiných autorů a hájí se poctou. Příklad otvírá etické dilema “
 - <https://ct24.ceskatelevize.cz/kultura/3412650-fotograf-stranka-celi-narzeni-z-kopirovani-jinych-autoru-a-haji-se-poctou-pripad>
- Vžijte se do role autora původních fotografií. Jak byste reagovali?
 - Byli byste poctěni, nebo naštvaní
 - Jak byste situaci řešili?
 - Co byste chtěli po autorovi napodobenin?
- Sepište během 10 minut
 - Odevzdejte papír / odešlete mail

Definice plagiátorství

Co si představíte pod pojmem
plagiátorství?

Plagiátorství

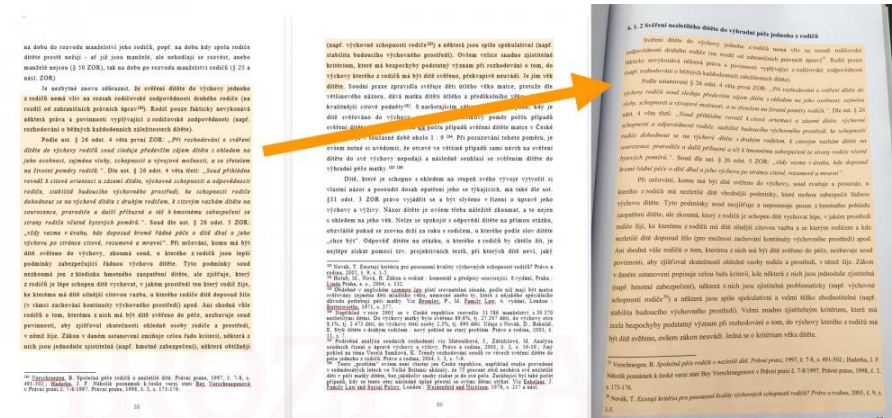
- Německý ministr obrany Karl-Theodor zu Guttenberg
- Maďarský president Pál Schmitt
- Rumunský premiér Victor Ponta
- První dáma USA Melania Trump
- Rumunská ministryně školství Ecaterina Andronescu
- Kazašská náměstkyně ministra školství Fatima Zhakypova
- Chorvatský ministr školství Pavo Barišić
- Vice-prezident USA Joe Biden
- 64 rektorů v Rusku
- Rumunská Policejní akademie
- Česká ministryně spravedlnosti Taťána Malá
- Slovenský premiér Igor Matovič
- ...

ČR: Ministryně spravedlnosti Tat'ána Malá

- Červenec 2018
- První diplomová práce – rodinné právo
 - 5 % převzato bez řádné citace
- Druhá diplomová práce – chov králíků (MENDELU)
 - 16 ze 48 stran převzato z jiné DP
- Odmítání obvinění
 - Žádná pravidla neporušila, postupovala podle pokynů vedoucího práce
 - „[Plagiát] je u shody ze 40 až 50 procent.“
- Rezignovala po 13 dnech v úřadu
- Případ ztvárněn jako [vzdělávací materiál ENAI](#)

Definice plagiátorství

využití (myšlenek, obsahu, nebo struktury) jiného díla
bez řádného uvedení odkazu na zdroj
k získání určité výhody tam, kde se očekává původní dílo

the use of ideas, content, or structures
without appropriately acknowledging the source
to benefit in a setting where originality is expected

Foltýnek, T., Meuschke, N., & Gipp, B. (2019). Academic Plagiarism Detection: A Systematic Literature Review. *ACM Comput. Surv.*, 52(6), 112:1--112:42. <https://doi.org/10.1145/3345317>

Definice plagiátorství

- Obecně **využití jiných zdrojů bez jejich řádného uvedení**
- Typicky zahrnuje
 - Použití práce někoho jiného a její prezentování jako práce vlastní
 - Nesprávné citování a odkazování na práci někoho jiného
 - Okopírování tabulek, obrázků, grafů atd. bez uvedení zdroje
 - Nepřiznání cizího přispění k prezentované práci
 - Autoplagiátorství (opětovné využití vlastního díla)
- Může být úmyslné či neúmyslné

Co není plagiátorství

- Zdroj nemusíme uvádět u:
 - Všeobecně známých informací
 - Informací všeobecně známých v rámci daného oboru
- Cizí příspěvní, které neovlivňuje obsah a myšlenky:
 - Jazyková korektura
 - Typografická korektura
 - Formátování práce

Plagiátorství a Autorský zákon

Do práva autorského nezasahuje ten, kdo

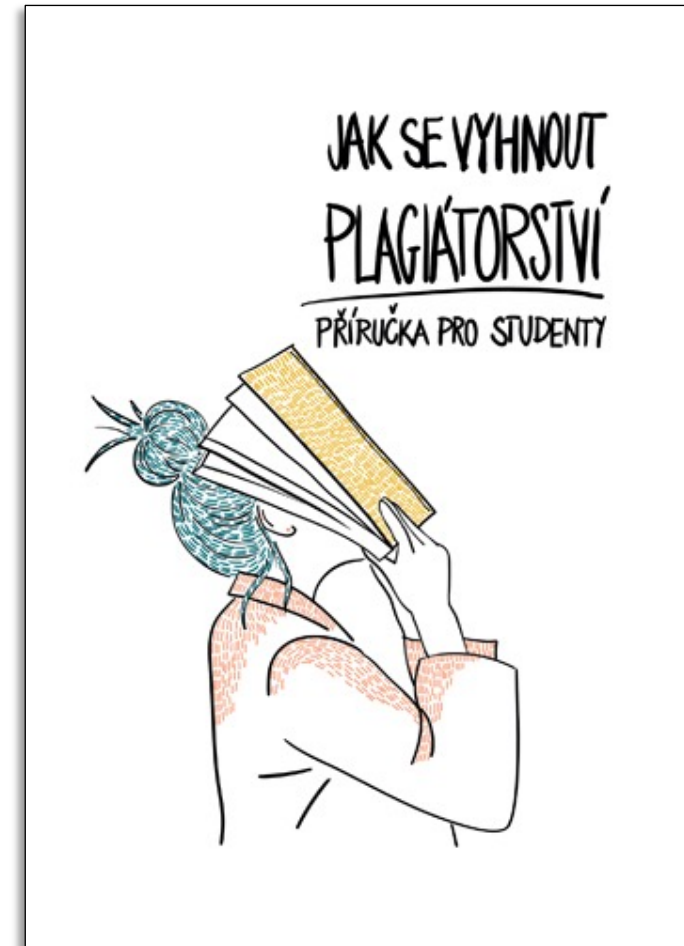
- a) užije v odůvodněné míře výňatky ze zveřejněných děl jiných autorů ve svém díle,*
- b) užije výňatky z díla nebo drobná celá díla pro účely kritiky nebo recenze ... a užití bude v souladu s poctivými zvyklostmi a v rozsahu vyžadovaném konkrétním účelem,*
- c) užije dílo při vyučování pro ilustrační účel nebo při vědeckém výzkumu ... a nepřesáhne rozsah odpovídající sledovanému účelu*

Vždy se musí uvést: jméno autora, název díla a pramen

(121/2000 Sb. Autorský zákon)

Tři „O“ proti plagiátorství

- **Odlišit** převzaté myšlenky od vlastních
 - **Odkázat** na původní zdroj
 - **Označit** původní zdroj tak, aby šel dohledat
-
- Foltýnek a kol.: *Jak se vyhnout plagiátorství: Příručka pro studenty*
 - <https://karolinum.cz/knihy/foltynek-jak-se-vyhnout-plagiatorstvi-24022>

Kritéria (spolu)autorství

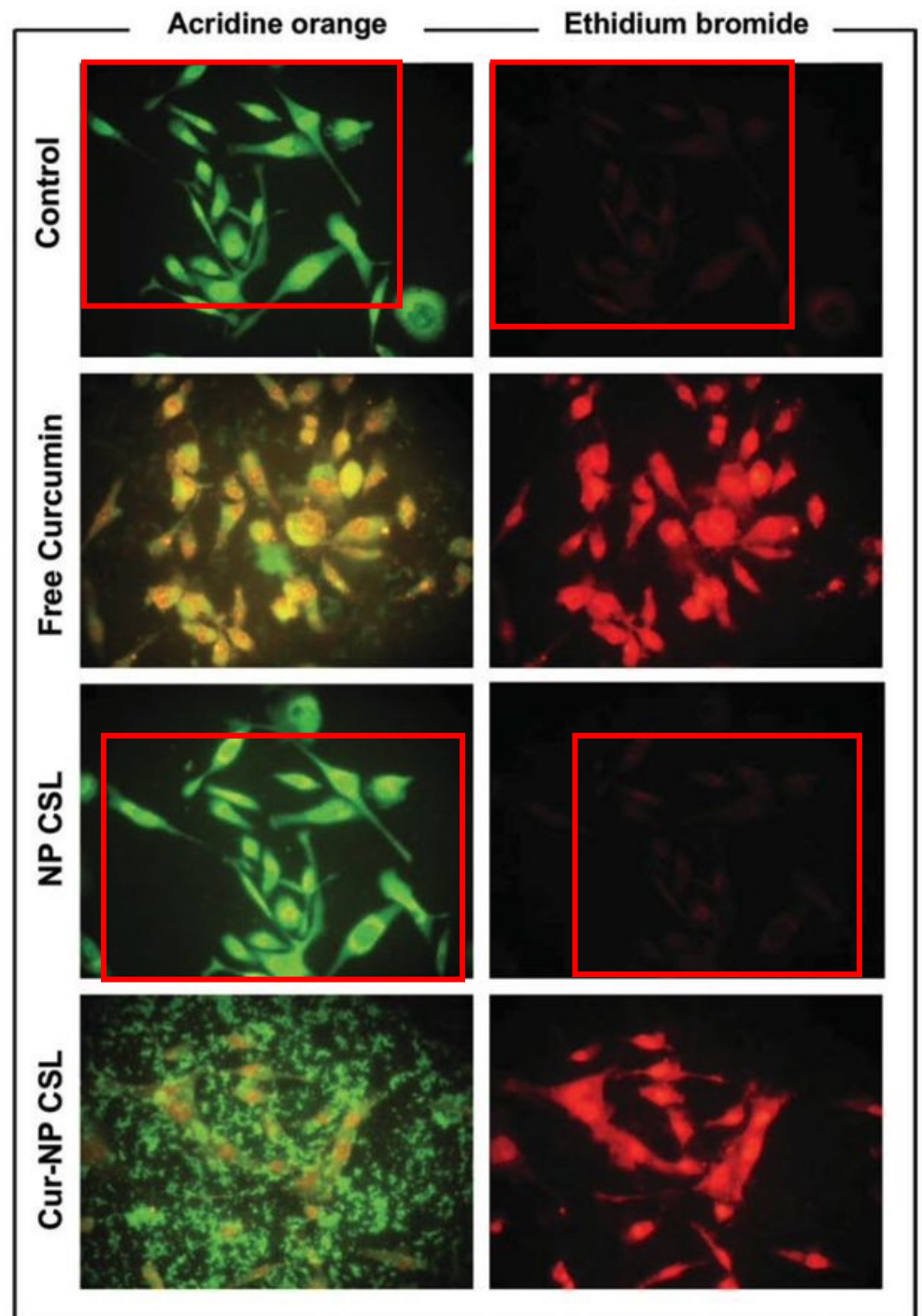
- Z pohledu akademické etiky je podstatná nejen objektivně vnímatelná podoba díla, ale i samotná **myšlenka**
- Základ vědecké práce: Na existujících (publikovaných) myšlenkách stavíme vlastní objevy/myšlenky
 - Google Scholar: Stůjte na ramenou obrů
- Autorství publikací je důležitým měřítkem vědeckého výkonu
- Kdo tedy může/nemůže být uveden jako (spolu)autor článku?

Kritéria (spolu)autorství podle COPE

- COPE (Comittee for Publication Ethics) převzalo kritéria od ICMJE (International Committee of Medical Journal Editors)
- (Spolu)autorem se osoba stává **právě tehdy, když** splní **každé** z následujících kritérií:
 - Významný přínos k myšlence a návrhu díla, nebo sběr, analýza nebo interpretace dat
 - Vytváření díla nebo kritické zhodnocení jeho myšlenek
 - Souhlas s výslednou podobou díla k publikování
 - Přijetí (spolu)odpovědnosti za dílo jako celek

Fabrikace, Falšování, Plagiátorství

Zdroj obrázku: Elisabeth Bik
<https://twitter.com/MicrobiomDigest/status/1508157885934567425>

Fabrikace (vytváření) dat

- Diederik Stapel
 - Bývalý profesor sociální psychologie
 - Tilburg University, Nizozemsko
- Metodika jeho práce
 - Vymyslel experiment (hypotézy, metodika, dotazník,...)
 - Předstíral, že jej provedl
 - Vytvořil všechna data tak, aby podporovala hypotézu
- Obří skandál v roce 2011 otřásl Nizozemskem
 - **Ztráta důvěry** společnosti ve vědeckou komunitu
 - Příležitost k nastavení procesů, které významně zvýšily kvalitu výzkumu

Falšování dat

Wakefield, A., et al. (1998): *Ileal-lymphoid-nodular hyperplasia, non-specific colitis, and pervasive developmental disorder in children*. The Lancet. 351 (9103): 637–41

- Článek „prokazující“ spojitost MMR vakcíny a autismu
 - Zmanipulovaný výběr pacientů
 - Výzkum financován výrobcem konkurenční vakcíny
- Stažen v roce 2010
 - Stále žije na konspiračních serverech
 - Posiluje **nedůvěru** k očkování

Důsledky

- Důsledky plagiátorství politiků (Tudoroiu, 2017)
 - Občané vnímají vzdělávací systém jako zkorumpovaný
 - Skandály snižují důvěru občanů v demokratické instituce
- ***„[Plagiátorství] představuje přímou, agresivní a účinnou hrozbu pro demokracii jako takovou“***
- Lze zobecnit i mimo plagiátorství a mimo politiku
- Skandály nejsou jen problém konkrétní osoby či instituce!

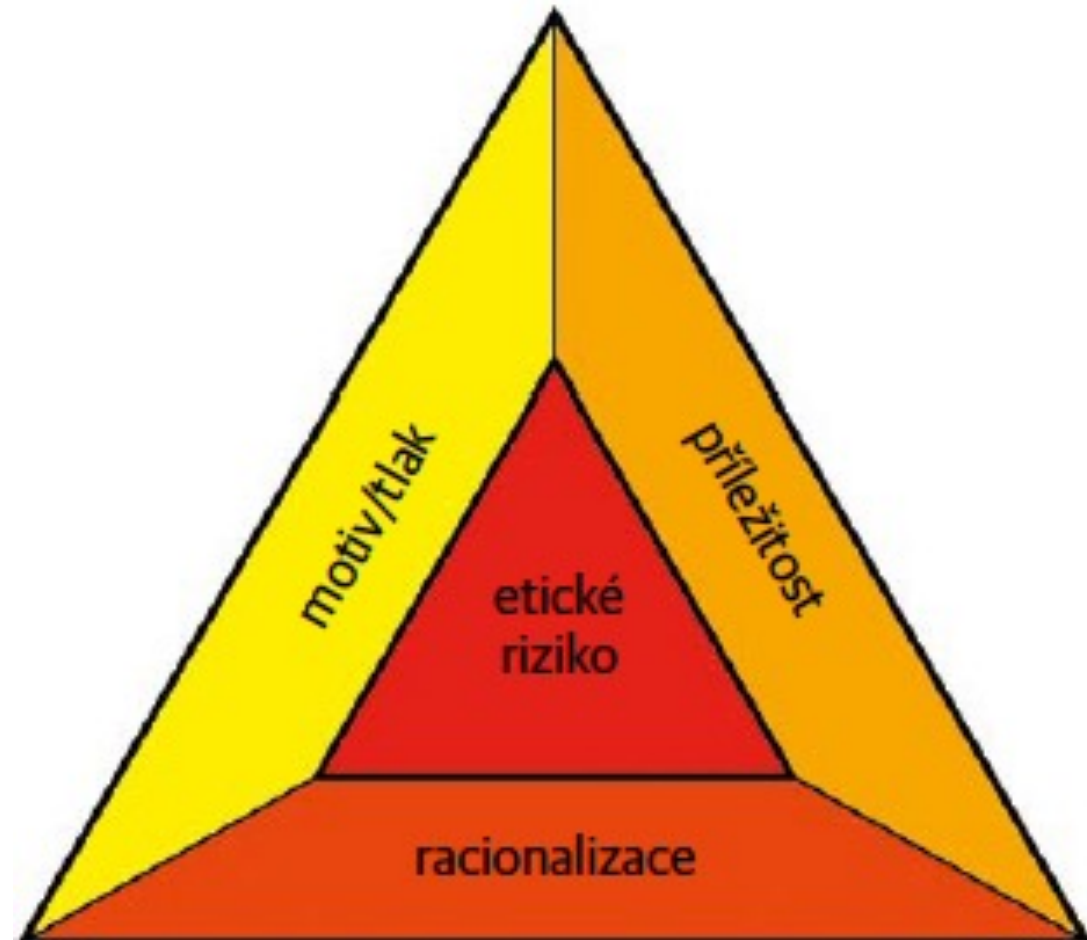
Důsledky podvádění

- Studenti dostávají kredity/diplomy za práci, kterou neudělali
- Nedosáhli požadovaných výstupů z učení
- Je **ohrožena důvěra** ve vysokoškolské diplomy

Příčiny podvodného jednání

- Tlak / Motiv
 - Potřebuji ukončit předmět/studium
 - Potřebuji více publikací
- Příležitost
 - Nedostatečná detekce
- Racionalizace
 - Pocit, že to dělají to všichni
 - Zhodnocení rizik a zisku

**Open Data
Open Access**

Proces publikace vědeckého článku

- Autor (autorský kolektiv) napíše článek
- Korespondenční autor odešle článek do časopisu
- Editor zběžně zhodnotí, zda se článek do časopisu hodí
 - Tématem, rozsahem, kvalitou,...
- Editor požádá typicky 2 experty na danou oblast o recenzi
 - To trvá týdny, někdy měsíce
- Recenzenti doporučí přijetí / přepracování / zamítnutí
- Editor rozhodne
 - V případě rozporných recenzí může oslovit třetího recenzenta
- V případě přepracování jde nová verze znovu na recenzi
- Po přijetí je článek zveřejněn na webu časopisu
- Celý proces trvá několik měsíců (někdy i několik let)

Co je Open Access?

- Tradiční přístup: Čtenář platí
 - Vědecké články jsou za platební bránou
 - Univerzity /státy předplácejí svým zaměstnancům přístupy
 - Tlak na kvalitu, fungují tržní mechanismy
 - Veřejnost nemá přístup k vědeckým výsledkům
 - Vědci v chudých zemích si nemohou dovolit přístup
- Open access
 - Vědecké články jsou veřejně přístupné
 - Za publikování článku platí autoři (jejich univerzity)
 - Tlak na kvalitu není tržní, ale jde „pouze“ o prestiž

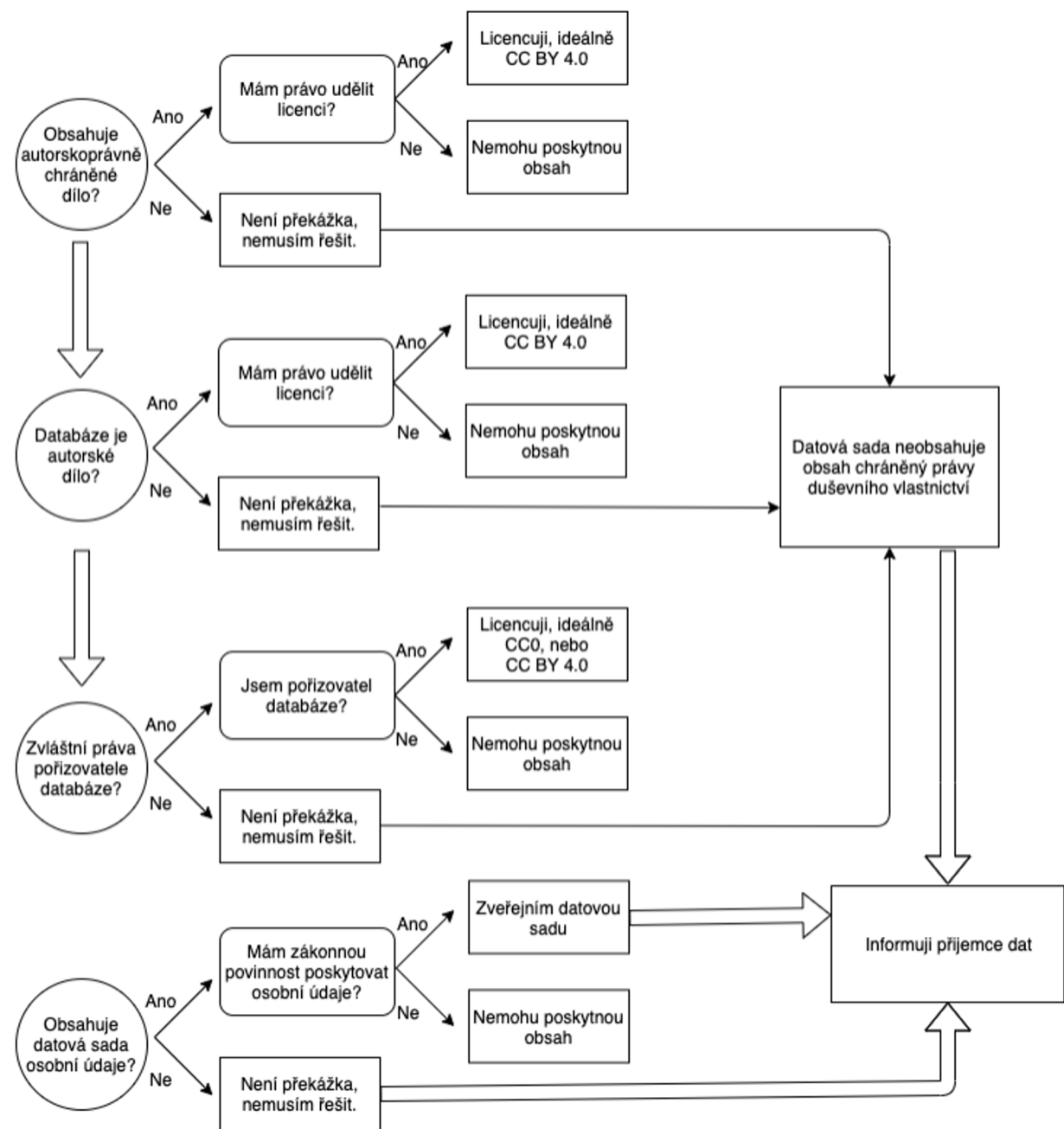
Predátorské časopisy

- Pojem zavedl v roce 2008 Jeffrey Beall
 - Knihovník z University of Colorado
- Časopisy / vydavatelé, kteří se snaží jen o maximální zisk
 - Žádné nebo jen zdánlivé recenze → Zaplevelení literatury nepravdami
 - Publikování článku v řádu dnů (nikoliv měsíců)
- Beallův seznam potenciálně predátorských časopisů a vydavatelů
 - 2010 – 2017, tisíce položek
 - 2017, žaloba Frontiers, univerzita stáhla seznam ze svých stránek
 - Jeffrey Beall odešel do důchodu
 - Seznam (neaktualizovaný) je stále přístupný na <https://bealllist.net/>
- Další seznamy, služby na prověření důvěryhodnosti
 - <https://thinkchecksubmit.org/>, <https://vimkdepublikuji.cz/>

Open Access, Open Data

- Výsledky výzkumu hrazeného z veřejných peněz by měly být veřejně přístupné
- Články i data
- Otevřená data umožňují
 - Reprokovatelnost výsledků
 - Další výzkum nad stejnými daty
- Problém, pokud data obsahují osobní údaje
 - Zveřejnění vyžaduje anonymizaci
 - Riziko deanonymizace

Rozhodovací diagram pro stanovení podmínek užití a licencování chráněného obsahu

Filtrování informací a cenzura

Filtrování v univerzitní síti?

- Problém: Contract cheating
 - Studenti si najmou někoho, kdo za ně vypracuje úkol
 - Typicky seminární či závěrečná práce
 - Je to forma plagiátorství
 - Studenti odevzdají cizí dílo, které vydávají za své vlastní
 - Nejistitelné současnými antiplagiátorskými systémy
 - Problém zejména v anglosaském vzdělávacím systému
 - Znamky ve velké míře závisejí na samostatných úkolech
 - 3-8 % student se přiznává, že se někdy během studia contract cheatingu dopustilo
 - 2/3 to dělají opakovaně → Pro 2-5 % studentů je to standardní modus operandi
- Mnoho firem inzeruje své služby jako „pomoc s psaním práce“
 - Studenti se nechávají nalákat na zdánlivě legální službu

Filtrování v univerzitní síti?

- Některé univerzity blokují přístup na tyto stránky z vnitřní sítě
 - Doporučení např. britské QAA
- Jiné jen zobrazí varování, ale uživatele pustí dále
- Je filtrování správné?
 - Jaká jsou / mají být kritéria?
 - Kdo má rozhodovat o zařazení na seznam blokováných stránek?

The screenshot shows a web filtering error page from Massey University. The header includes the Massey University logo and the text 'Web Filtering' and 'Powered by ITS Security'. The main content features a red 'X' icon and the heading 'Web Page Blocked!'. The text explains that the website is blocked due to inappropriate content and provides contact information for the ITS Service Desk. Technical details such as URL, category, and IP addresses are also listed.

MASSEY UNIVERSITY
UNIVERSITY OF NEW ZEALAND

Web Filtering

Powered by ITS Security

Web Page Blocked!

The website you have requested has been deemed as inappropriate. This activity breaches Massey University's Internet access policies. The website has been blocked due to clear, historical breaches of policy.

Site categorisation is not 100% accurate, so if you feel you have received this message in error, please contact the ITS Service Desk via the following [online help request form](#), or by phone on extension 82111.

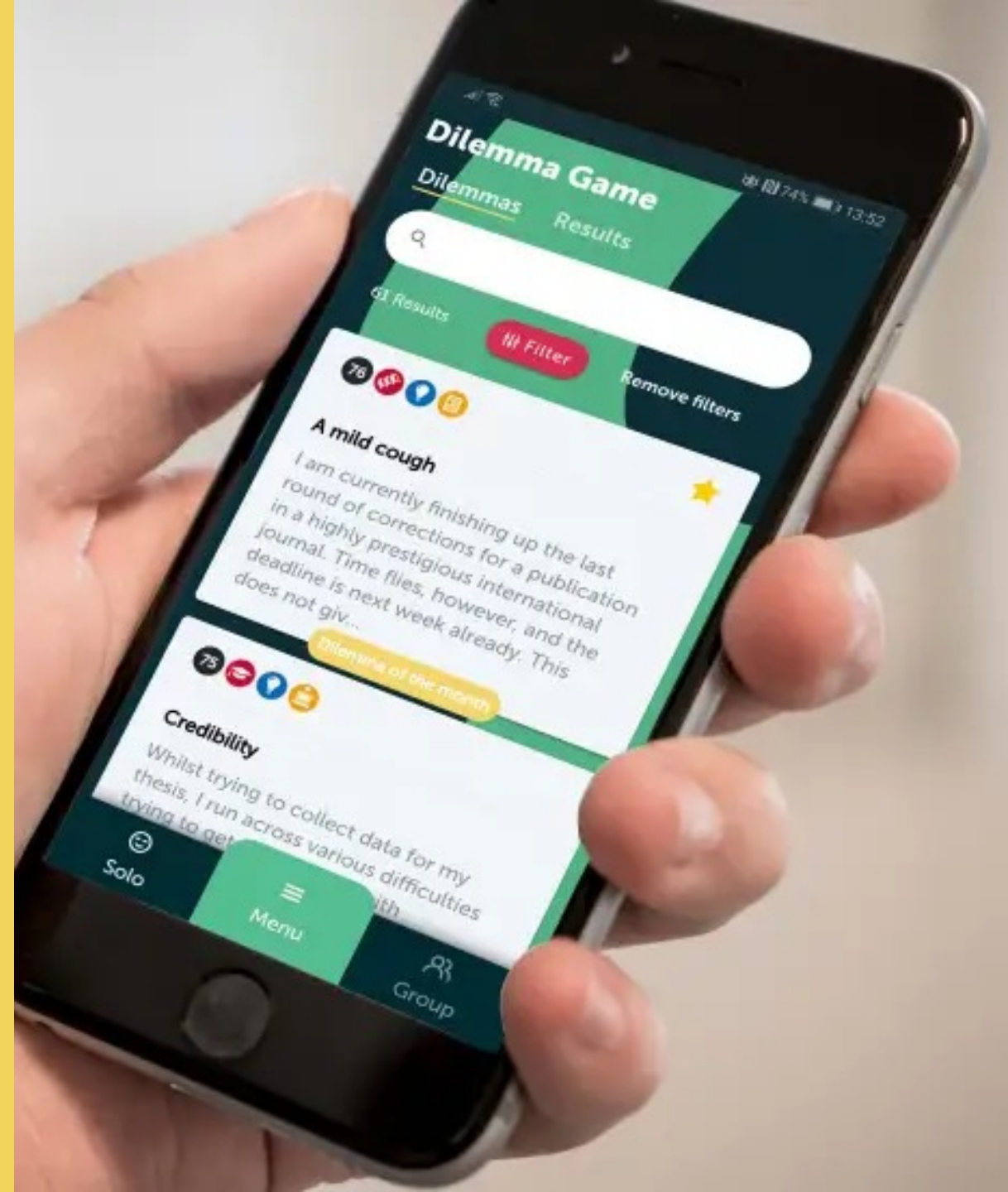
Internet usage is routinely monitored and logged.

URL: proxyturbo.com/
Category: Proxy Avoidance
Client IP: 130.123.32.165
Server IP: 107.167.86.174
User name:
Group name:

If you have a legitimate study, research or work related reason to access this site, or if you have questions regarding any of the information in this notice, please contact the ITS Service Desk via the following [online help request form](#), or by phone on extension 82111.

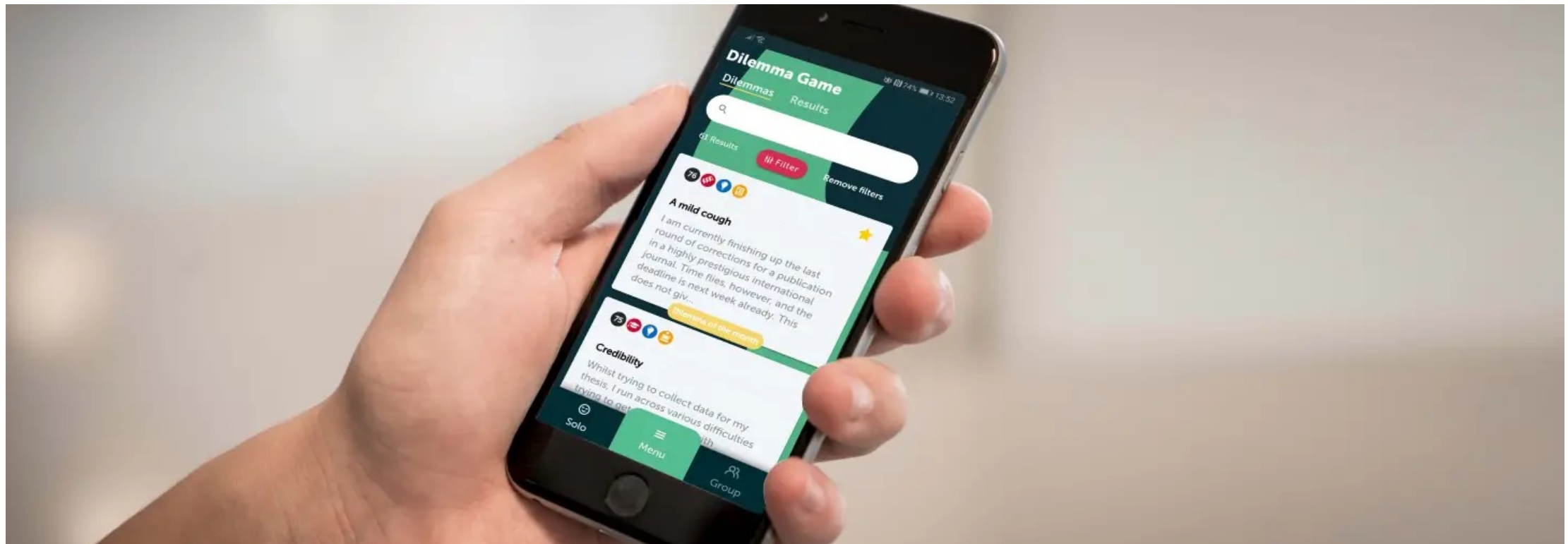
Note that permission for this access will have to be authorised by your Head of Department or your manager. Massey University's Internet usage policies for staff and students can be found [here](#).

Dilemma Game

Dilemma Game

- Doporučuji nainstalovat aplikaci
- <https://www.eur.nl/en/about-eur/policy-and-regulations/integrity/research-integrity/dilemma-game>

Dilema: Kontrola dat

- Pro svoji závěrečnou práci jste sesbírali data od respondentů, kterým jste slíbili anonymitu. Tato data máte uložená na fakultním serveru.
 - Na jiné fakultě se objevil případ fabrikace dat v diplomové práci, což vyústilo v plošnou kontrolu dat ve studentských pracích na celé univerzitě.
 - Byli jste požádáni o informace o vašich respondentech, aby se potvrdilo, že jste skutečně sesbírali data od reálných osob.
- A. Anonymita respondentů je klíčová. Žádné informace nikomu neposkytnu.
 - B. Dodám informace o identitě respondentů způsobem, který neumožní spárování respondentů s daty o jejich osobě.
 - C. Poskytnu plný přístup ke svým datům pod podmínkou, že kontrolující osoba podepíše závazek mlčenlivosti.
 - D. Poskytnu plný přístup ke svým datům. Institucionální kontrola má vyšší prioritu než mnou daný slib anonymity.

Pozvánka

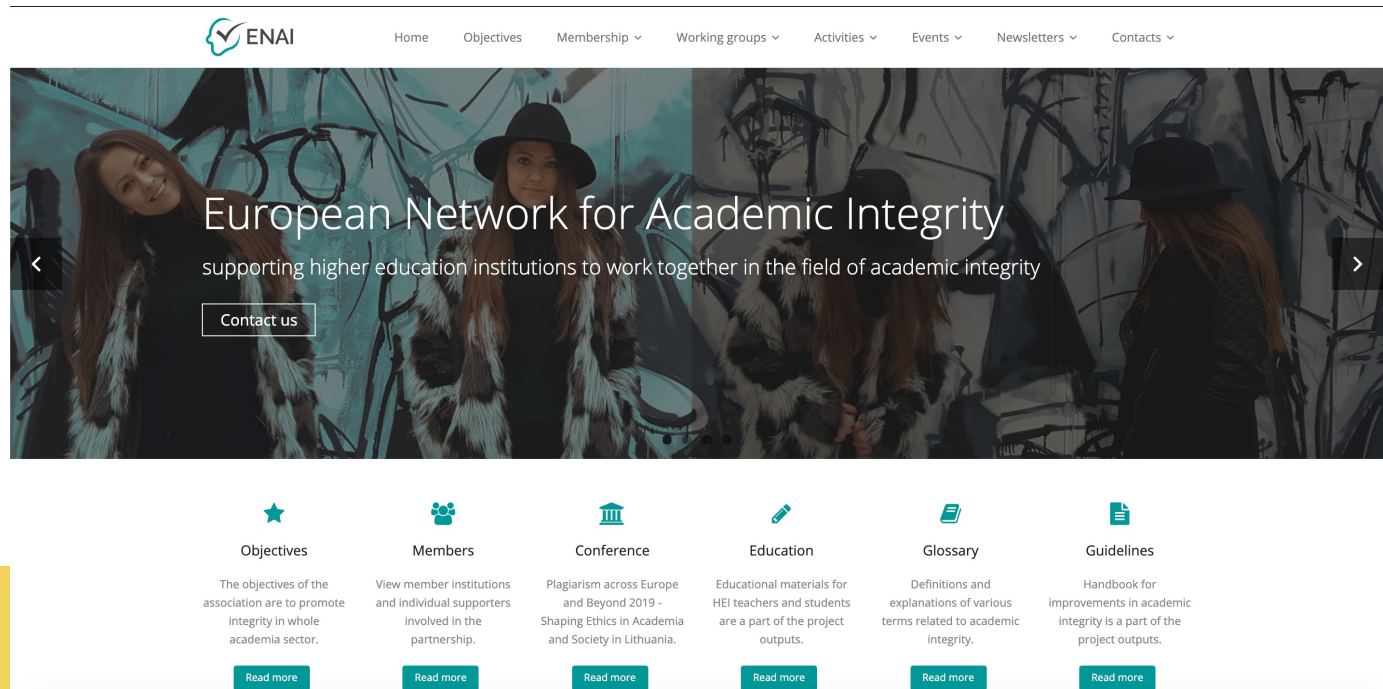

**European Network
for Academic
Integrity**

European Network for Academic Integrity

- Sdružení institucí, které spolupracují v oblasti akademické etiky
 - Vzdělávací aktivity – konference, webináře,...
 - Databáze vzdělávacích materiálů
 - Slovníček pojmů
 - Obecná doporučení
 - Sebehodnotící testy
 - Pravidelný newsletter
- MU čerstvě členem
 - <https://www.em.muni.cz/udalosti/15036-mu-se-pripojila-k-evropske-siti-pro-akademickou-etiku>

<http://www.academicintegrity.eu/>

The screenshot shows the homepage of the European Network for Academic Integrity (ENAI). The website has a dark teal and black color scheme. At the top, there is a navigation menu with the ENAI logo and links for Home, Objectives, Membership, Working groups, Activities, Events, Newsletters, and Contacts. The main banner features a photograph of three women in a workshop-like setting, with the text "European Network for Academic Integrity" and "supporting higher education institutions to work together in the field of academic integrity". A "Contact us" button is visible. Below the banner, there are six columns, each with an icon and a title: Objectives (star icon), Members (group of people icon), Conference (classical building icon), Education (pencil icon), Glossary (book icon), and Guidelines (document icon). Each column contains a short description and a "Read more" button.

Objectives	Members	Conference	Education	Glossary	Guidelines
The objectives of the association are to promote integrity in whole academia sector.	View member institutions and individual supporters involved in the partnership.	Plagiarism across Europe and Beyond 2019 - Shaping Ethics in Academia and Society in Lithuania.	Educational materials for HEI teachers and students are a part of the project outputs.	Definitions and explanations of various terms related to academic integrity.	Handbook for improvements in academic integrity is a part of the project outputs.
Read more	Read more	Read more	Read more	Read more	Read more

ENAI Summer School

- PhD Summer School
 - Canakkale, Turecko
 - 20. – 28. srpna 2022
- Přednášky, diskuse
 - Plagiátorství
 - Etika ve výzkumu
 - Etika ve vzdělávání

- Navazující a doktorští studenti mohou žádat o financování
 - [Formulář](#)

Příští týden (20. 4.)

- Téma: IT pro prevenci a detekci podvodného jednání
- Úkoly
 - Přečíst si o skandálu pákistánského „diploma mill“ Axact
 - <https://www.bbc.com/news/uk-42579634>
 - <https://www.nytimes.com/2015/05/18/world/asia/fake-diplomas-real-cash-pakistani-company-axact-reaps-millions-columbiana-barkley.html>
 - A o jedné z možností, jak podvodům předcházet
 - J. Philipp Schmidt: Credentials, Reputation, and the Blockchain
 - <https://er.educause.edu/articles/2017/4/credentials-reputation-and-the-blockchain>
- Plán na další přednášky
 - 27. 4.: Umělá inteligence + Anonymita v online prostoru
 - 4. 5.: Volno
 - 11. 5.: Profesní etika v IT + Etické hackování